

LCA, de maatstaf voor milieu effecten...?

Maurits Dorlandt

**Centre of Expertise
Biobased Economy**

avans
hogeschool

UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

- Levenscyclusanalyse (LCA)
- Meten, zweten en aannames...
- Discussiepunten
- Soorten LCA's
- 3 Functies van LCA's
- Voorbeelden in de praktijk

Onze voetafdruk op Aarde...

1. De wereldbevolking groeit snel
2. 2. e ecologische voetafdruk per persoon neemt toe.

Stel je voor dat iedereen zo zou leven als ik...

Hoe meet je een impact op de natuur?

Alleen CO₂ emissie of voetafdruk is te kort door de bocht..

Naast klimaatverandering zijn er nog een aantal categorieën van belang → bijv. landgebruik, zoetwatergebruik, verzuring, eutrofiëring etc...

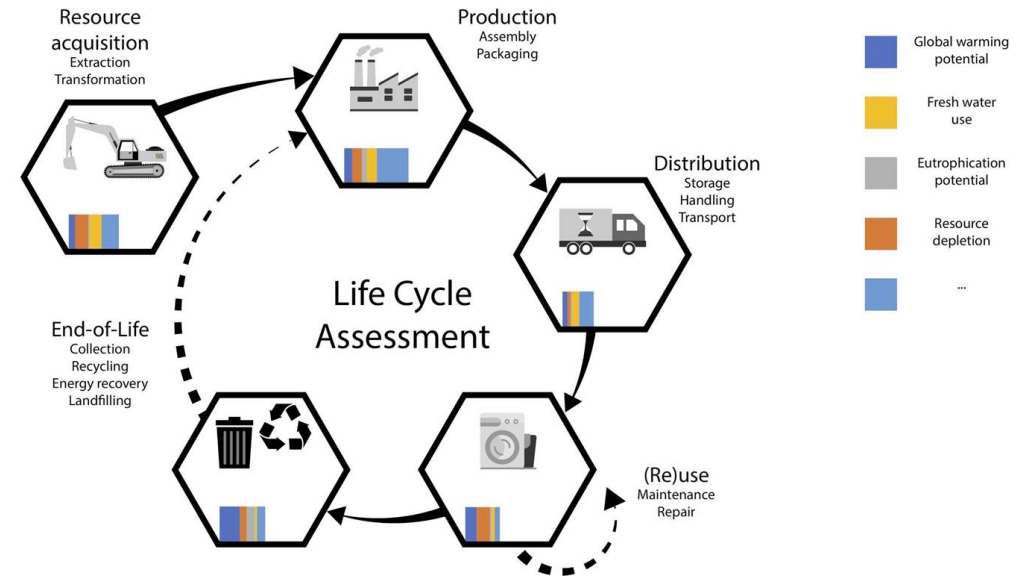
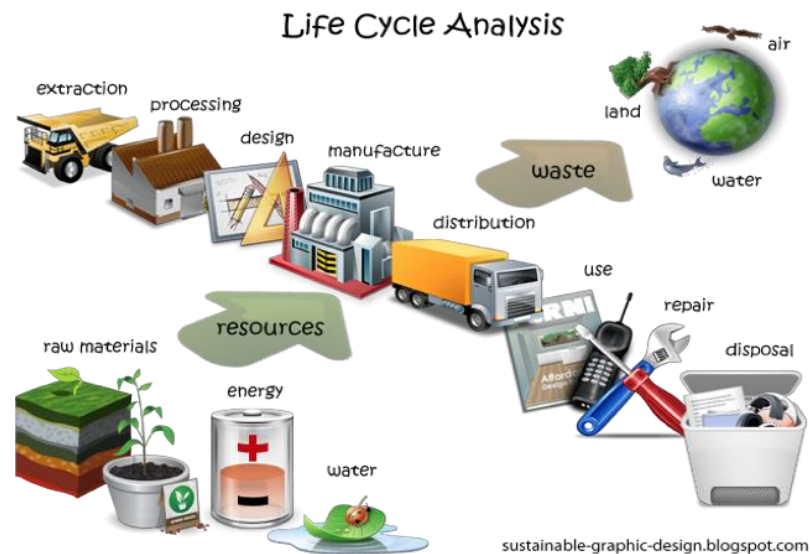
Een levenscyclus analyse meet "alle" impact

Een levenscyclusanalyse (LCA) is een methode die gebruikt kan worden om de milieu impact van een product of dienst te berekenen over alle fases van diens bestaan.

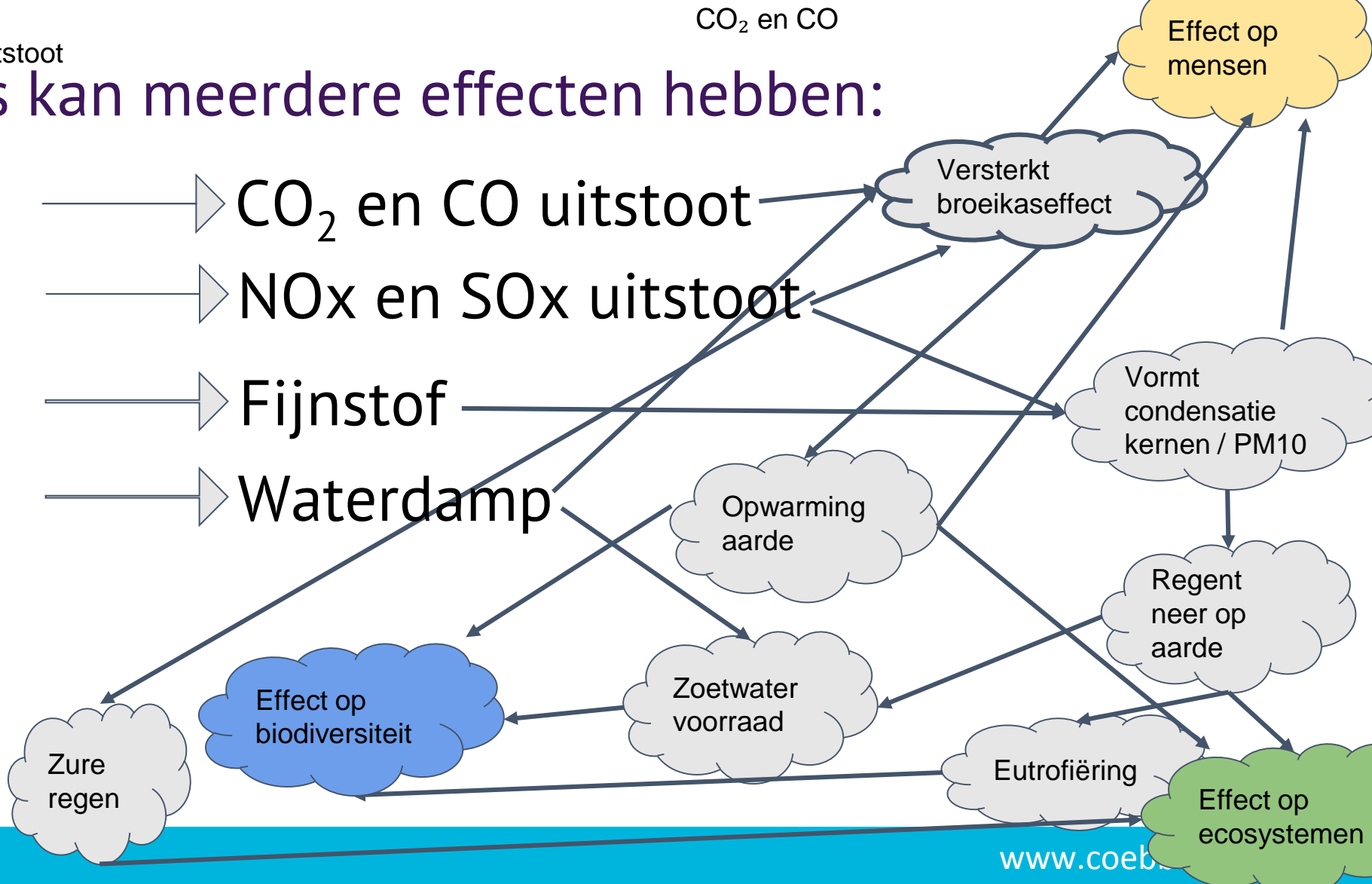
Een LCA kwantificeert de uitgestoten emissies en (uitputbare) bronnen en rekt deze om naar effecten op: mensen, biodiversiteit en ecosystemen.

Hoe?

Meten van verschillende milieueffecten (impact)

1 activiteit/proces kan meerdere effecten hebben:

Karakterisatiemodellen

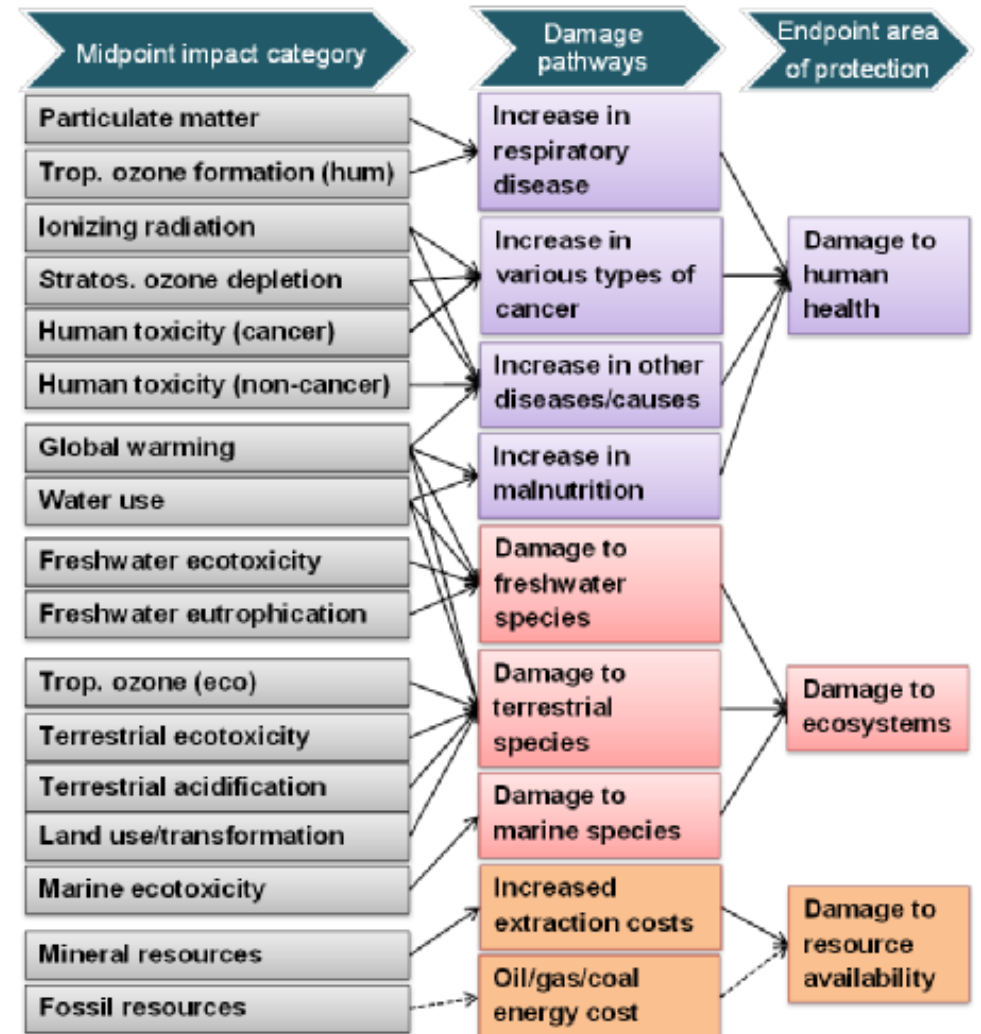
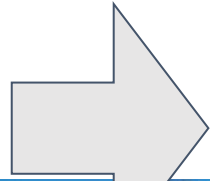
Gelukkig hoeven we deze verbanden niet zelf door te rekenen...

- CML
- ReCiPe
- IPCC standard

18 midpunt indicatoren

9 schade routes

3 eindpunt indicatoren

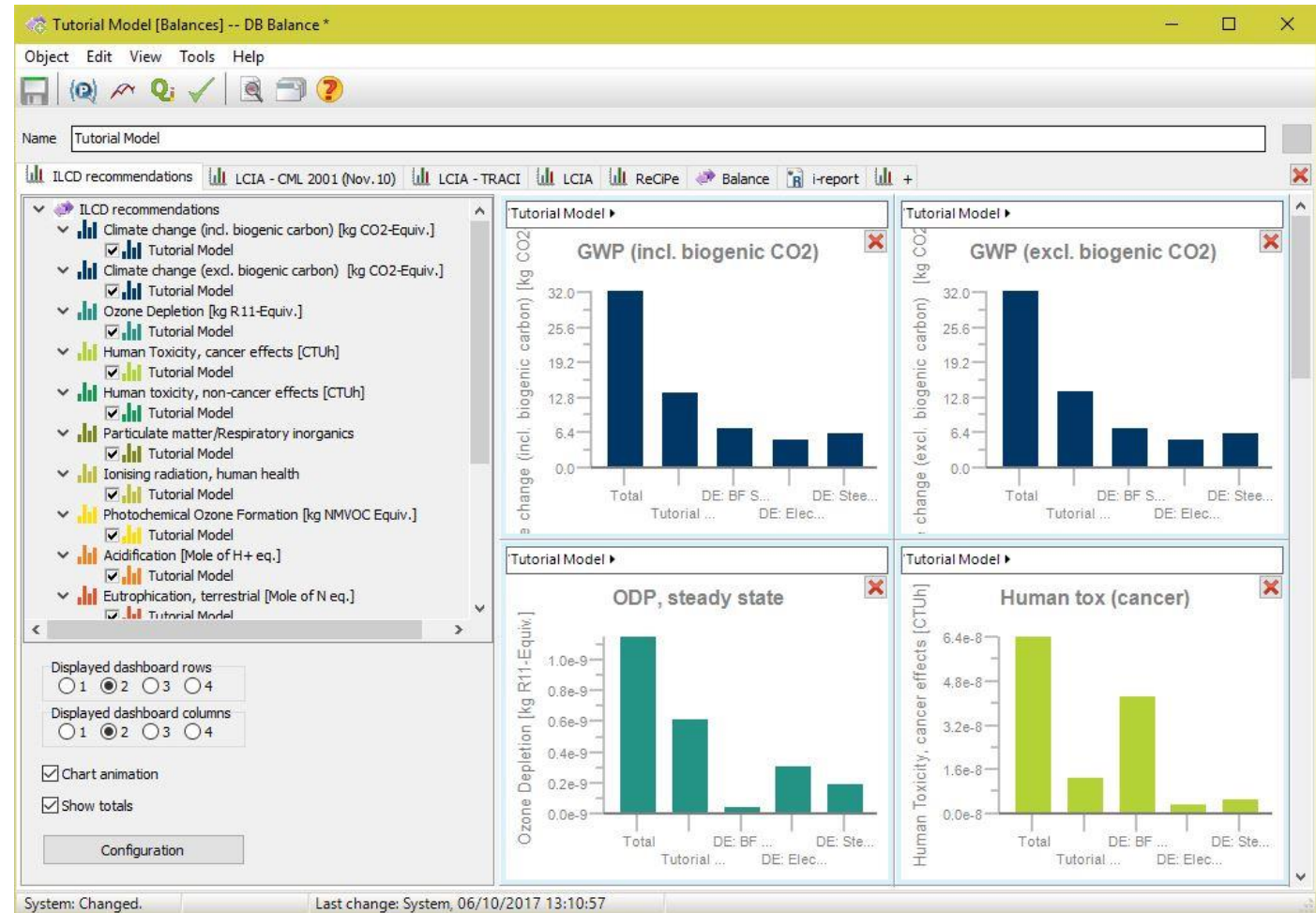
Software berekent de Indicatoren

- **Impact category:** A class representing environmental issues of concern to which LCI results may be assigned.

Examples of impact categories:

- **GWP-** Global Warming Potential (CO₂-Eq.)
- **HTP-** Human Toxicity Potential (kg DCB-Eq.)
- **EP-** Eutrophication Potential (PO₄-Eq.)
- **AP-** Acidification Potential (SO₂-Eq.)
- **PM-** Particulate Matter (kg PM2.5-Eq.)

LCI	IMPACT CATEGORIES	FACTORS	LCIA
Emissions to air			
CO ₂	GWP	1.3 kg CO ₂ * 1	160.3 kg CO ₂ Eq.
CO		3 kg CO * 3	
CH ₄		6 kg CH ₄ * 25	
SO ₂		0.001 kg SO ₂ * 1	
NO _x	AP	0.08 kg NO _x * 0.7	0.849 kg SO ₂ Eq.
HCl		0.9 kg HCl * 0.88	
Emissions to water			
PO ₄	EP	0.08 kg NO _x * 0.13	2.043 kg PO ₄ Eq.
NH ₃		2 kg PO ₄ * 1 0.1 kg NH ₃ * 0.33	
	CLASSIFICATION	CHARACTERISATION	

Kiezen en normaliseren van indicatoren

Getallen vertalen

- Selectie
- Normalisatie
- Weging
- Sommeren

b.v.

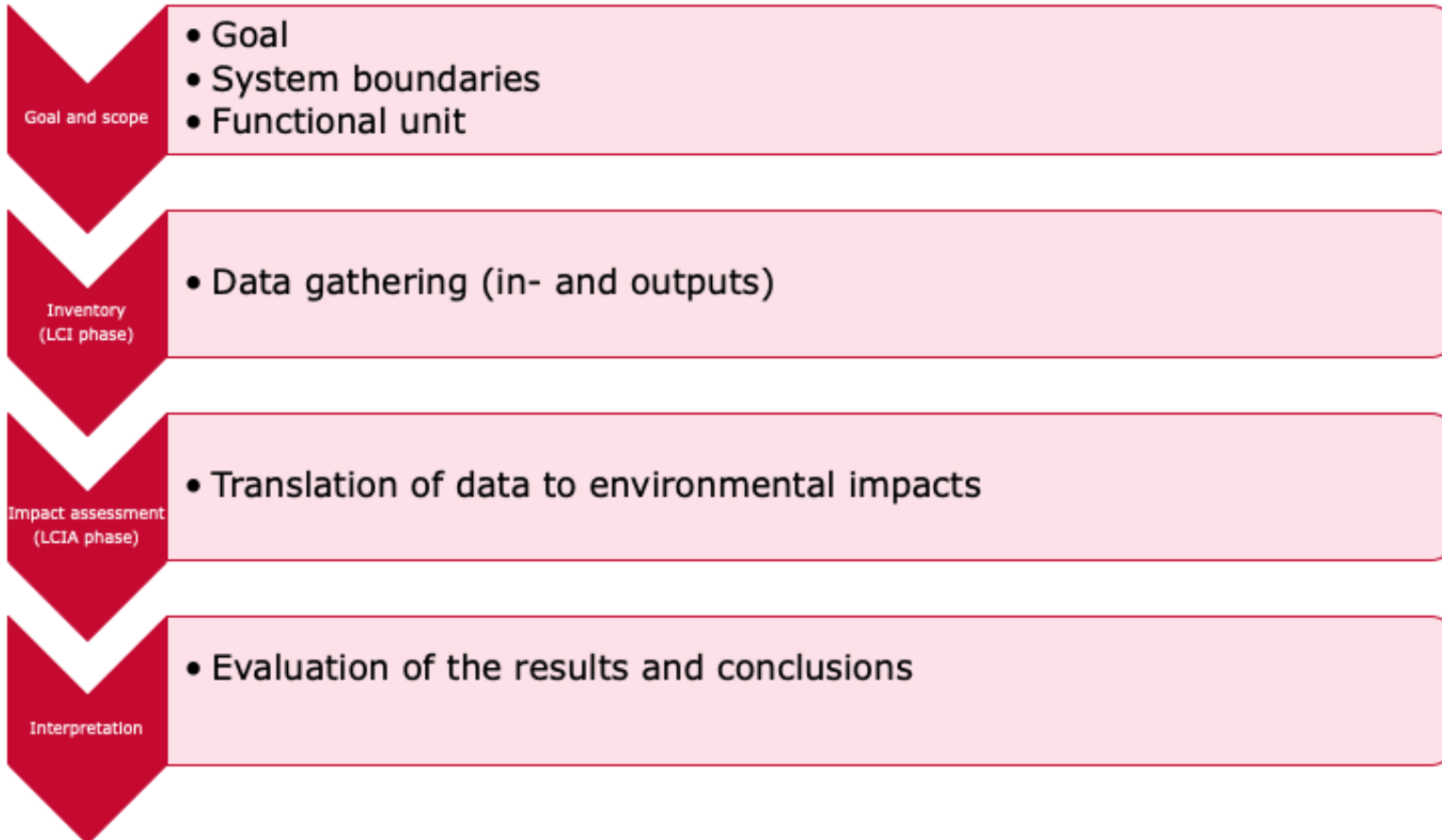
% van de impact van een persoon per jaar

Stappen van een LCA (theorie)

4 phases in LCA (ISO 14044)

INTERNATIONAL
STANDARD

**ISO
14044**

First edition
2006-07-01

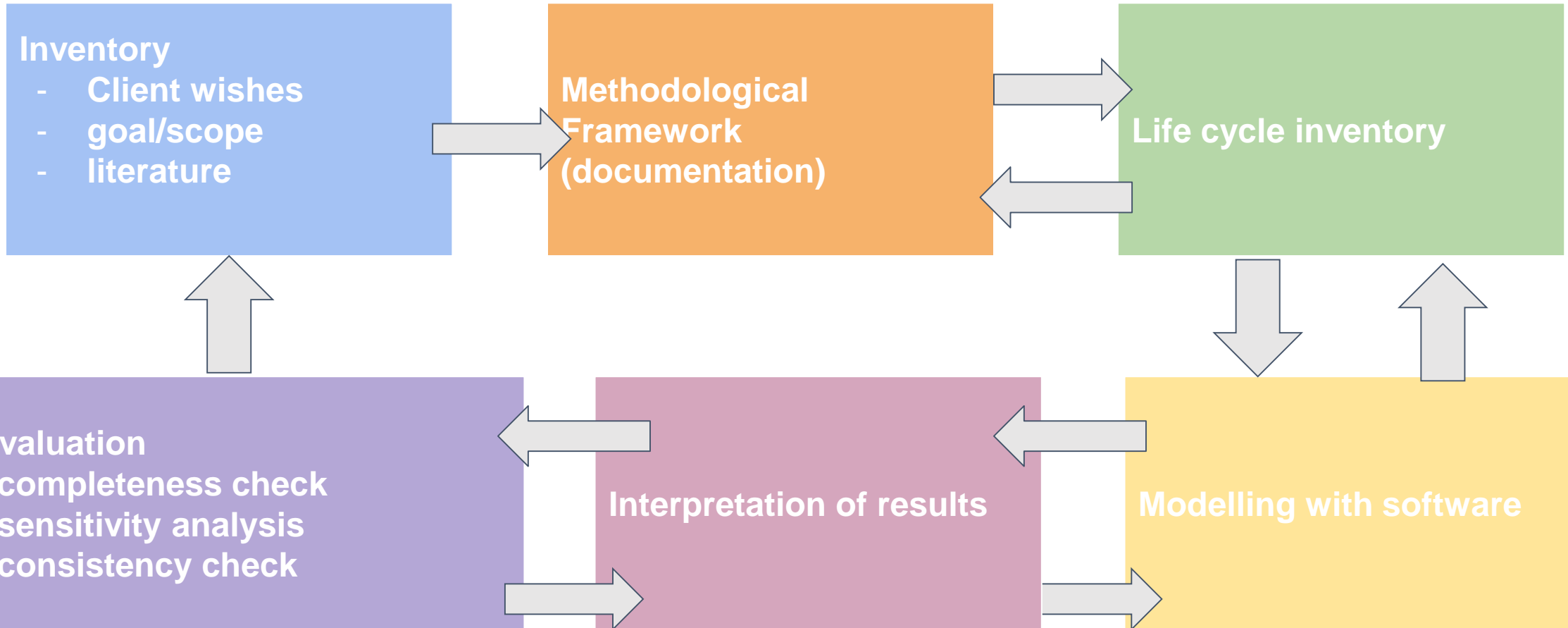

**Environmental management — Life cycle
assessment — Requirements and
guidelines**

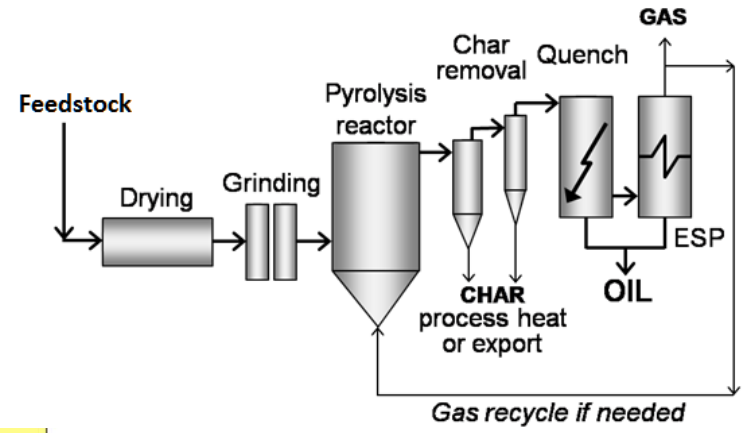
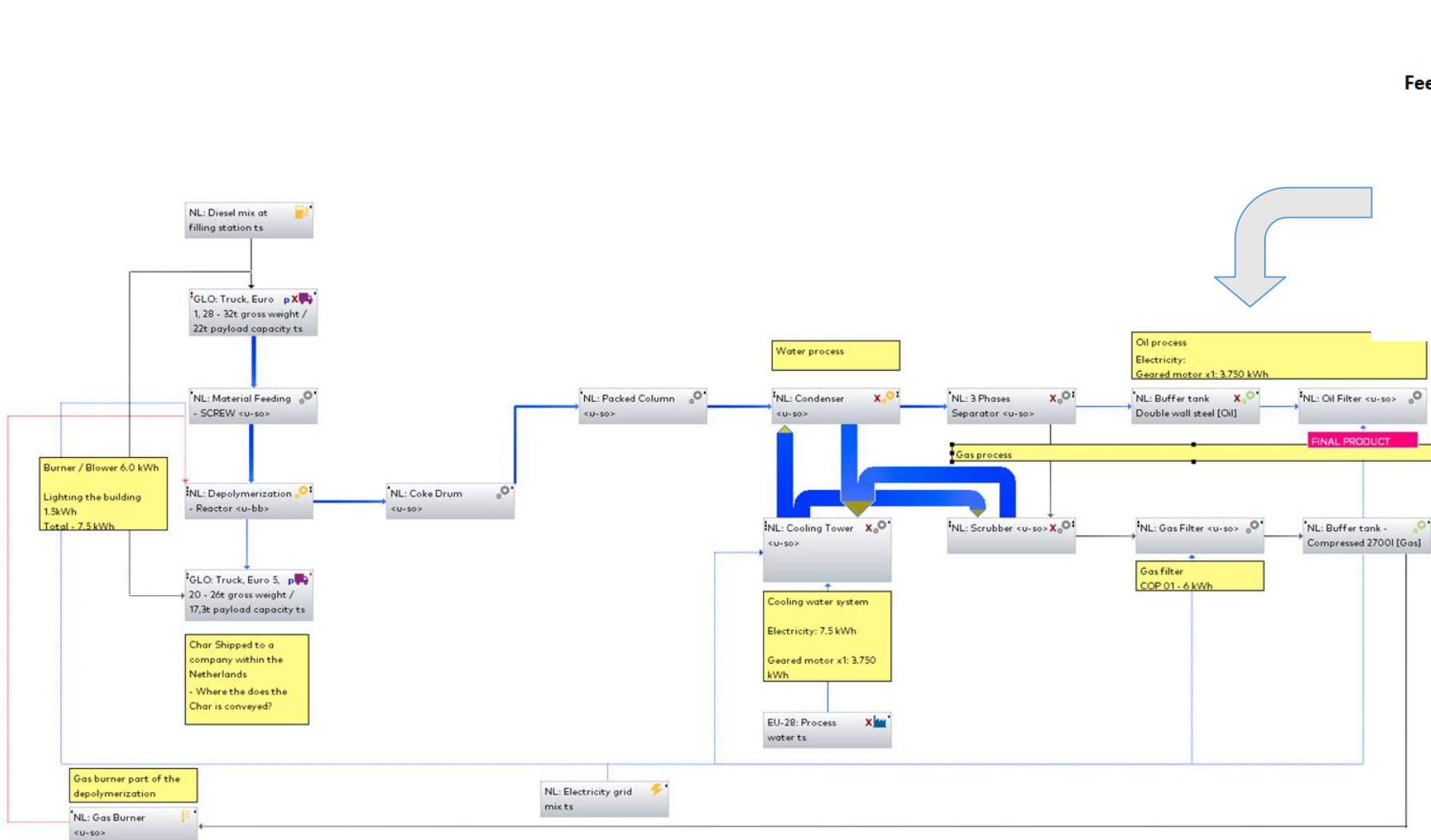
*Management environnemental — Analyse du cycle de vie — Exigences
et lignes directrices*

De praktijk... (nadeel 1: kosten)

Voor een goede LCA betaal je al gauw enkele tienduizenden euros... (Bron: TNO, WUR, TU Delft)

Modelleren met Thinkstep GaBi

Inputs & Outputs in het model

Inputs			
Flow	Quantity	Amount	Unit
Total Energy Demand (electricity, heat etc.)			MJ
Breakdown if possible			
Industrial area [Occupation]	Areatime		m2*yr
Total Water Input	Mass		kg
Breakdown if possible			
Bauxite [Non renewable resources]	Mass		kg
Sodium chloride (rock salt) [Non renewable resources]	Mass		kg
TiO2, 54% in ilmenite, 2.6% [Non renewable resources]	Mass		kg
Limestone (calcium carbonate) [Non renewable resources]	Mass		kg
Gravel [Non renewable resources]	Mass		kg
Fluorspar (calcium fluoride; fluorite) [Non renewable resources]	Mass		kg
Outputs			
Pyrolysis fuel [Organic intermediate products] [Organic intern	Mass		kg
Pyrolysis gas [Organic intermediate products]	Mass		kg
Non-hazardous waste for further processing [Waste for reco	Mass		kg
Gypsum (contaminated) [Waste for recovery]	Mass		kg
Hazardous waste for further processing [Hazardous waste for	Mass		kg
Filter dust [Waste for recovery]	Mass		kg
Ash [Waste for recovery]	Mass		kg
Waste for recovery (unspecific) [Waste for recovery]	Mass		kg
Catalysts material [Hazardous waste]	Mass		kg
Nitrous oxide (laughing gas) [Inorganic emissions to air]	Mass		kg
Propane [Group NMVOC to air]	Mass		kg
Benzene [Group NMVOC to air]	Mass		kg
Toluene (methyl benzene) [Group NMVOC to air]	Mass		kg
Dust (PM10) [Particles to air]	Mass		kg
Dust (PM2,5 - PM10) [Particles to air]	Mass		kg
Ethane [Group NMVOC to air]	Mass		kg
Propene (propylene) [Group NMVOC to air]	Mass		kg
Ethene (ethylene) [Group NMVOC to air]	Mass		kg
Dust (PM2.5) [Particles to air]	Mass		kg
Dust (> PM10) [Particles to air]	Mass		kg
Carbon monoxide [Inorganic emissions to air]	Mass		kg

Pyrolysis process <u-so> [Fuel production] -- DB Process

Object Edit View Help

Name: *Nator* | **Pyrolysis process** | Source: *u-so - Unit process, single operat*

Parameter Table:

Parameter	Formula	Value	Minimum	Maximum	Standard	Comment
anhyd_rock		1			0 %	[kg] amc

LCA: LCC: 0 EUR | LCWE | Documentation

Completeness: No statement

Inputs Table:

Parameter	Flow	Quantity	Amount	Factor	Unit	Trz	Standar	Origin	Comment
Elec_Pyro	Electricity [Electric power]	Energy (net ca 1	1	1	MJ	X	0 %	(No statement)	
Water_Py	River water [Water]	Mass	1	1	kg	X	0 %	(No statement)	
anhyd_roc	total waste for pyrolysis [waste	Mass	1	1	kg	X	0 %	(No statement)	
	Anhydrite (Rock) [Non renewable res	Mass	0	0	kg		0 %	(No statement)	
	Antimonite [Non renewable resources]	Mass	0	0	kg		0 %	(No statement)	
	Basalt [Non renewable resources]	Mass	0	0	kg		0 %	(No statement)	
	Bauxite [Non renewable resources]	Mass	0	0	kg		0 %	(No statement)	
	Bentonite [Non renewable resources]	Mass	0	0	kg		0 %	(No statement)	

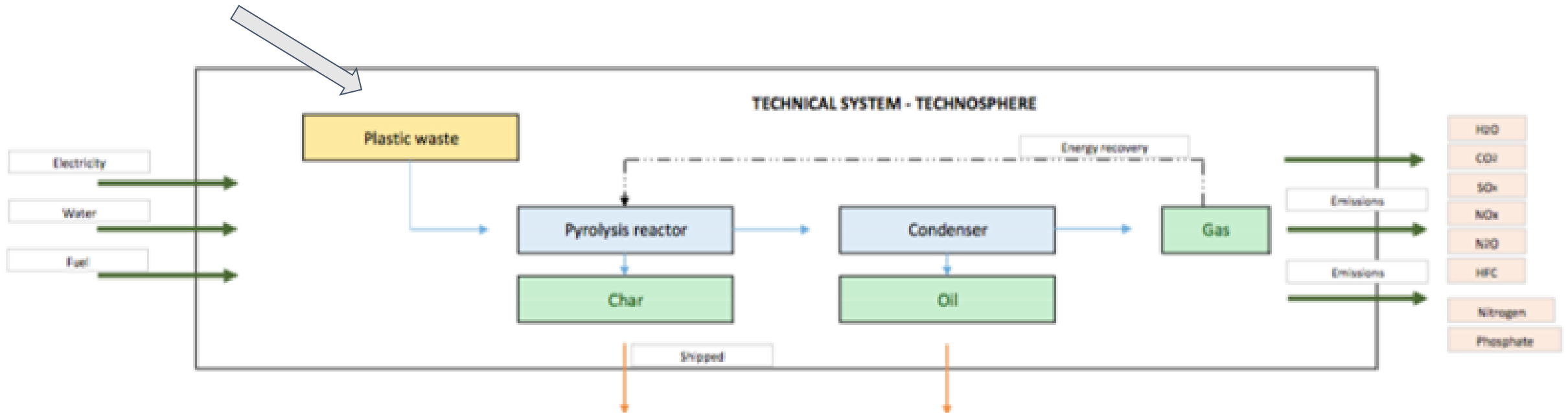
Outputs Table:

Parameter	Flow	Quantity	Amount	Factor	Unit	Trz	Standar	Origin	Comment
Pyro_oil	Pyrolysis fuel [Organic intermed	Mass	1	1	kg	X	0 %	(No statement)	
Pyro_gas	Pyrolysis gas [Organic intermed	Mass	1	1	kg	X	0 %	(No statement)	
Pyro_tar	Pyrolysis tar [Organic intermedi	Mass	1	1	kg	X	0 %	(No statement)	
Catal_out	Catalysts material [Hazardous waste]	Mass	1	1	kg	*	0 %	(No statement)	
	Filter dust [Waste for recovery]	Mass	0	0	kg	*	0 %	(No statement)	
	Gypsum (contaminated) [Waste for re	Mass	0	0	kg	*	0 %	(No statement)	
	Hazardous waste for further processi	Mass	0	0	kg	*	0 %	(No statement)	
	Non-hazardous waste for further proc	Mass	0	0	kg	*	0 %	(No statement)	
Ash_pyro	Slag and ash [Stockpile goods]	Mass	1	1	kg	*	0 %	(No statement)	
	Used oil [Hazardous waste for recover	Mass	0	0	kg	*	0 %	(No statement)	
	Waste for recovery (unspecific) [Was	Mass	0	0	kg	*	0 %	(No statement)	
	1,1,1-Trichloroethane [Halogenated o	Mass	0	0	kg		0 %	(No statement)	
	1-Butanol [Group NMVOC to air]	Mass	0	0	kg		0 %	(No statement)	
	1-Propanol [Group NMVOC to air]	Mass	0	0	kg		0 %	(No statement)	
	2-Chlorophenol [Halogenated organic	Mass	0	0	kg		0 %	(No statement)	
	2-Methyl-2-butene [Group NMVOC to	Mass	0	0	kg		0 %	(No statement)	

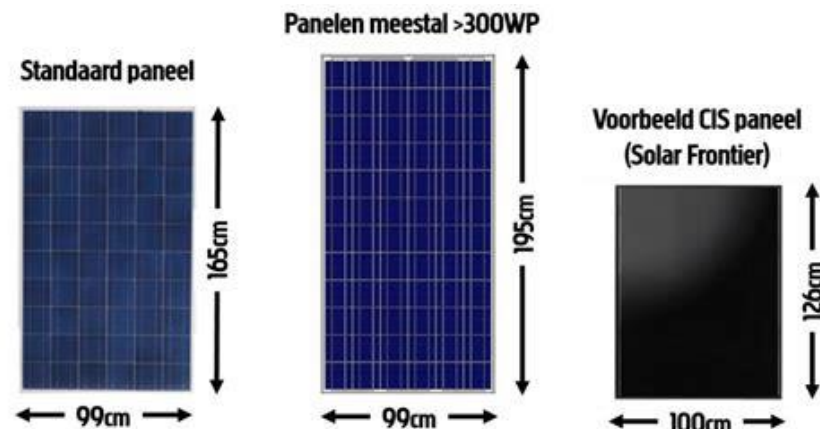
Discussie - De Scope van een LCA

Waar begint het en waar eindigt het?

start here..

- Indicatoren worden berekend per functionele eenheid.
  - CO₂-eq per functionele eenheid etc.
  - wordt ook wel de **vergelijking eenheid** genoemd
- De **functionele eenheid** is een maat voor het gebruik van een product zodat het kan worden vergeleken met een ander product met dezelfde functie
  - Vergelijk van lampen, functie: verlichting
dus **1 lamp?**, verschillende intensiteit dus b.v. **100 lumen licht** of **verlichting specifieke ruimte**
  - Tafels, functie? bijv. werkplek → **1 tafel?** verschil in grootte dus: 1 m² tafelloppervlak
  - Sinaasappels voor sinaasappelsap. Dorst? Vitamines? Comfort?
FE hangt dus af van specifieke functie
- Zonnepanelen: PV panelen en PVT panelen

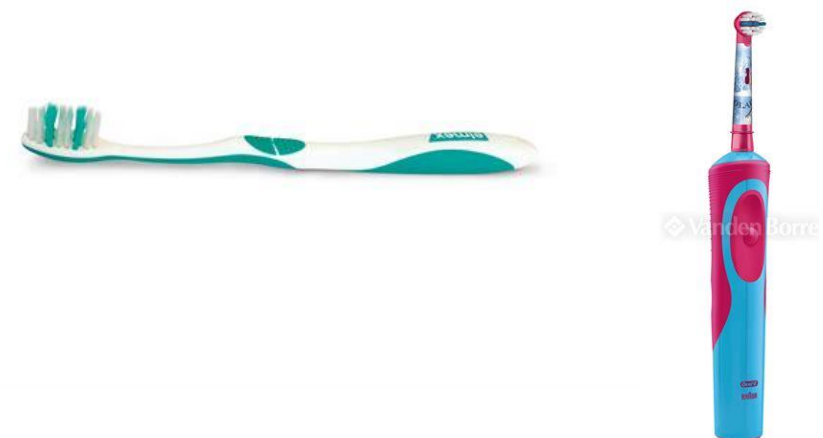
Discussie - Functionele eenheid

Wat is hier de functionele eenheid?

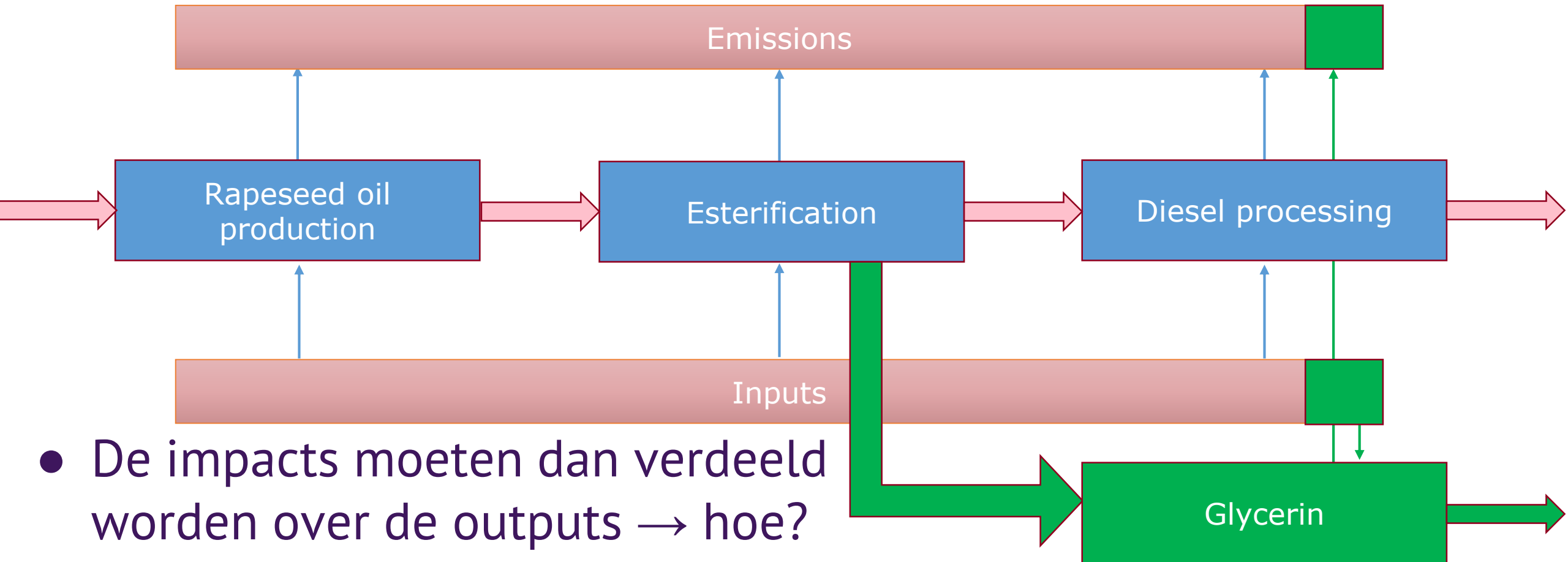
Bedenk wat de specifieke functie van het product is
→ Wassen van vieze kleren

FE: gram waspoeder benodigd voor
wassen van 5 kg of 'standaard' vieze kleren

Discussie - Allocatie van impacts

- Vaak heeft een proces meer dan één output:

Discussie - LCA en aannames (nadeel 2)

- Evaluatie LCA is belangrijk aspect
  - Compleetheid check
  - Consistentiecheck
  - Gevoeligheidsanalyse
  - (Zwakte analyse)

→ Deels ingebouwd in software

The screenshot shows the 'Tutorial Model -- DB Balance' software interface. The main window displays a table of inputs and outputs for the 'Tutorial Model'. The table is titled 'Inputs/Outputs' and has a column for the category and a column for the value. The values are in scientific notation. The table is filtered to show 'Just elementary flows' and 'Separate IO tables' is unchecked. The status bar at the bottom indicates 'System: Changed.' and 'Last change: System, 06/10/2017 13:10:57'.

Category	Value
Flows	1.05E005
Resources	5.26E004
Others	
Deposited goods	152
Emissions to air	487
Emissions to fresh water	5.19E004
Emissions to sea water	49.1
Emissions to agricultural soil	-8.16E-006
Emissions to industrial soil	0.00014

Waar worden LCA's voor gebruikt?

- Overheden:
  - Beleid bepalen en ontwikkelen
  - Vergunningen
  - Subsidies: RvO
- Ondernemers
  - Aantrekken financiers
  - Duurzaam imago (Klantenbinding)
  - Subsidies
- Producenten: optimalisatie
  - Kostenreductie
  - Green labeling

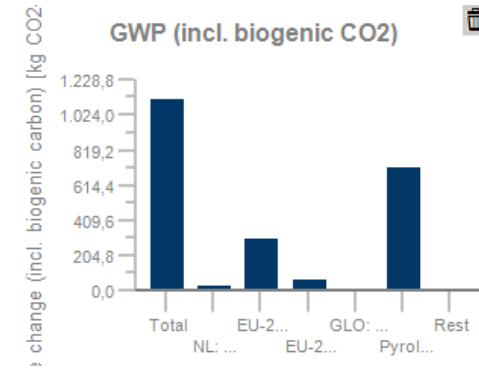
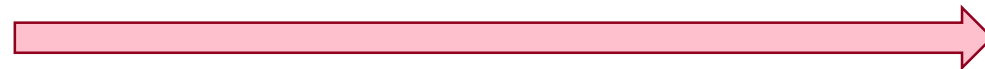
3 Verschillende soorten LCA's

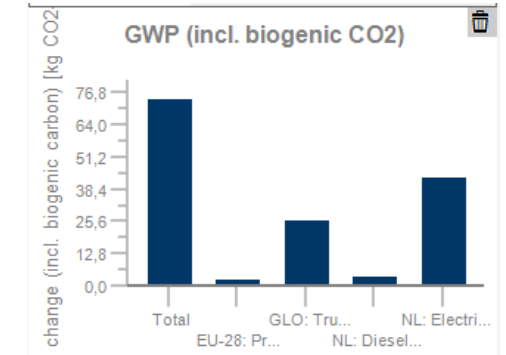
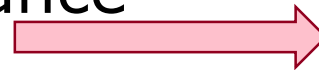
- INTERNE ANALYSE
Voor het vinden van "hotspots" (waar vindt de meeste impacts plaats)

- COMPERATIEVE ANALYSE
Vergelijken van 2 producten/diensten/scenarios

- PROFILERINGSANALYSE
Het meten van een ecologische afdruk / labelen / performance

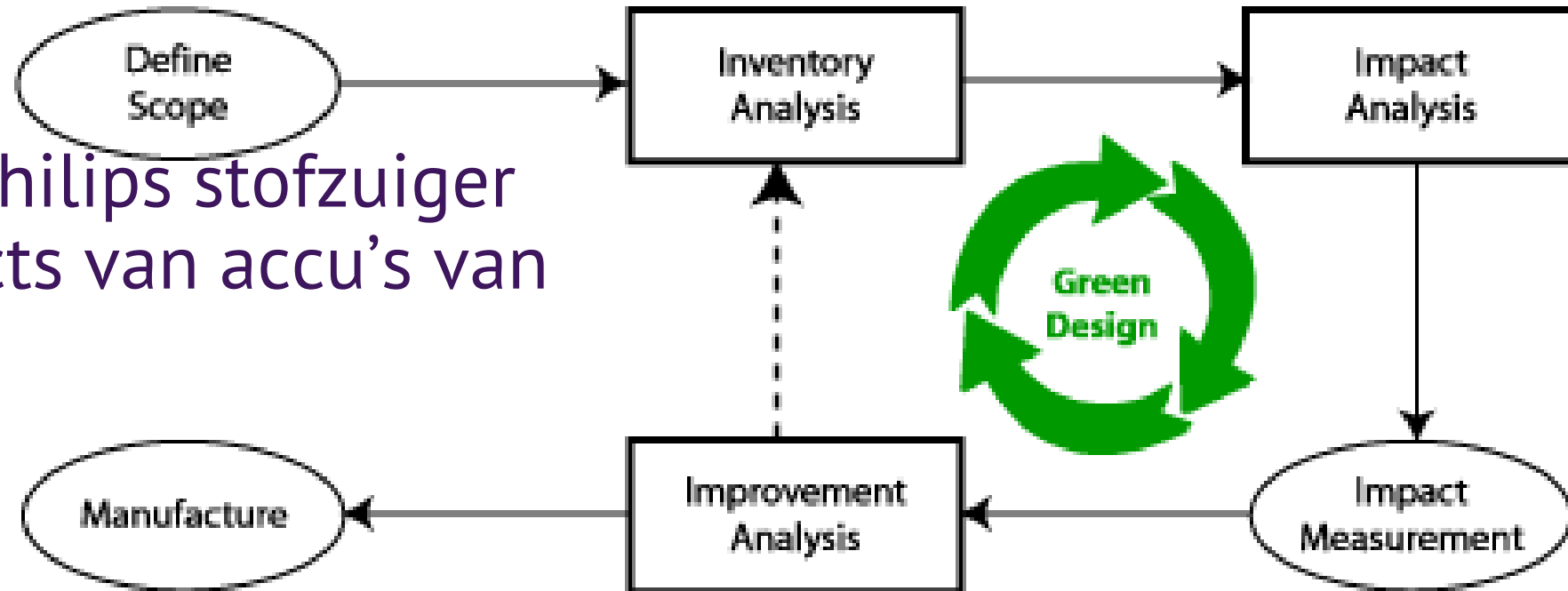

Optie 1: Interne Analyse

- Productontwikkeling
- Vinden van “hot-spots”
- Optimalisatie

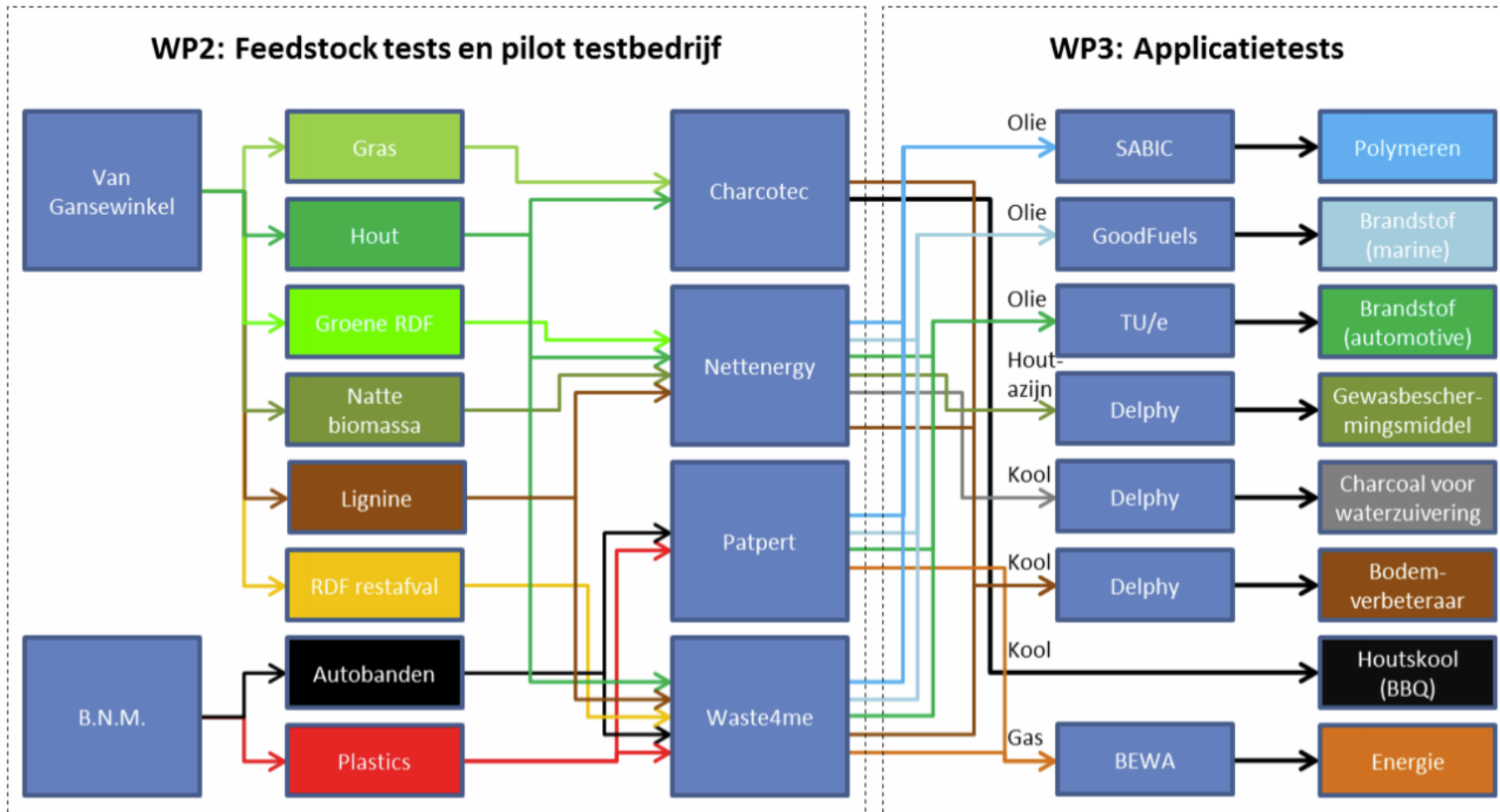
Voorbeelden:

- Verduurzaming philips stofzuiger
- Onderzoek impacts van accu's van elektrische autos

Optie 2: Vergelijken van scenario's binnen een casus

Figuur 4: Globale weergave van de waardeketens in het project

Resultaten: meten, wegen, normaliseren...

Endpoint Impact categories	Damage pathways	Comparative re		relative to emissions per person in Europe	Main Scenario	Reference Case
		Main Scen	R			
Fine Particulate Matter Formation [DALY]	Increase in respiratory disease	3.06E-04	3	Climate change, default, excl biogenic carbon [kg CO2 eq.]	1.09%	0.60%
Photochemical Ozone Formation, Human Health [DALY]				Climate change, incl biogenic carbon [kg CO2 eq.]		
Ionizing Radiation [DALY]	Increase in various types of cancer	1.38E-07	1	Fine Particulate Matter Formation [kg PM2.5 eq.]		
Stratospheric Ozone Depletion [DALY]				Fossil depletion [kg oil eq.]	2.83%	0.08%
Human toxicity, cancer [DALY]				Freshwater Consumption [m3]		
Ionizing Radiation [DALY]	Increase in other diseases/causes	1.15E-04	6	Freshwater ecotoxicity [kg 1,4 DB eq.]	0.09%	0.01%
Stratospheric Ozone Depletion [DALY]				Freshwater Eutrophication [kg P eq.]	0.09%	-0.004%
Human toxicity, non-cancer [DALY]				Human toxicity, cancer [kg 1,4-DB eq.]		
Climate change Human Health, default [DALY]				Human toxicity, non-cancer [kg 1,4-DB eq.]	0.34%	0.23%
Climate change Human Health, default [DALY]	Increase in malnutrition	1.14E-04	6	Ionizing Radiation [Bq C-60 eq. to air]		
Freshwater Consumption, Human Health [DALY]				Land use [Annual crop eq. ·y]		
Climate change Freshw Ecosystems [species.yr]	Damage to freshwater species	2.59E-10	7	Marine ecotoxicity [kg 1,4-DB eq.]	0.34%	0.04%
Freshwater Consumption, Freshw Ecosystems [species.yr]				Marine Eutrophication [kg N eq.]	0.03%	-0.004%
Freshwater ecotoxicity [species.yr]				Metal depletion [kg Cu eq.]	0.02%	0.0001%
Freshwater Eutrophication [species.yr]				Photochemical Ozone Formation, Ecosystems [kg NOx eq.]		
Climate change Terrest Ecosystems [species.yr]	Damage to terrestrial species	2.31E-05	4	Photochemical Ozone Formation, Human Health [kg NOx eq.]		
Freshwater Consumption, Terrest Ecosystems [species.yr]				Stratospheric Ozone Depletion [kg CFC-11 eq.]	0.14%	9.68%
Photoch. Ozone Formation, Ecosystems [species.yr]				Terrestrial Acidification [kg SO2 eq.]	3.28%	4.80%
Terrestrial ecotoxicity [species.yr]				Terrestrial ecotoxicity [kg 1,4-DB eq.]	212%	-111%
Terrestrial Acidification [species.yr]						
Land use [species.yr]	Damage to marine species	3.14E-12	4			
Marine ecotoxicity [species.yr]	Increased extraction costs	4.24E-02	5			
Metal depletion [\$]	Oil/gas/coal energy cost	9.69E+00	5			
Fossil depletion [\$]						

Optie 2 - Product vergelijk: Zonnepanelen

Life cycle assessment of grid-connected photovoltaic power generation from crystalline silicon solar modules in China

Guofu Hou^{a,*}, Honghang Sun^{b,1}, Ziyang Jiang^c, Ziqiang Pan^c, Yibo Wang^d, Xiaodan Zhang^a, Ying Zhao^a, Qiang Yao^b

^aInstitute of Photoelectronics, Nankai University, Tianjin 300071, China

^bDepartment of Thermal Engineering, Tsinghua University, Beijing 100084, China

^cChina Institute of Atomic Energy, Beijing 102413, China

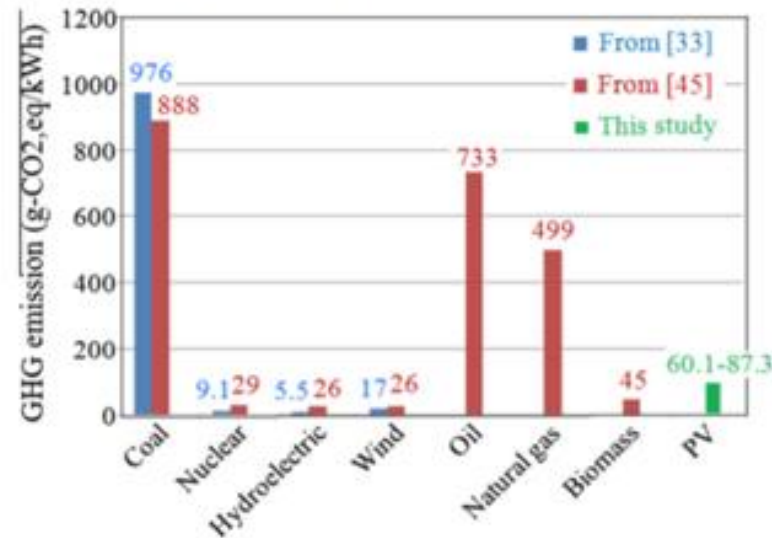
^dInstitute of Electrical Engineering, Chinese Academy of Sciences, Beijing 100190, China

HIGHLIGHTS

- The LCA study of grid-connected PV generation with silicon solar modules in China has been performed.
- The energy payback times range from 1.6 to 2.3 years.
- The GHG emissions are in the range of 60.1–87.3 g-CO₂,eq/kWh.
- The PV manufacturing process occupied about 85% or higher of total energy usage and total GHG emission.
- The SoG-Si production process accounted for more than 35% of total energy consumption and GHG emissions.

GRAPHICAL ABSTRACT

Comparison of life cycle GHG emissions of various power sources.

Hier zijn we slechts 1 midpunt indicator.

- meest bekend
- eindpunten zijn voor veel mensen niet te begrijpen
- **taak voor CoE → jullie input!**

RvO toetst subsidie aanvraag middels LCA

english.rvo.nl

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

[Home](#) [Actueel](#) [Onderwerpen](#) [Subsidies & Financiering](#) [Over ons](#)

[Milieu- en energielijst](#) > [Apparatuur voor de chemische verwerking van afvalstoffen](#)

[> Zoeken in de Energielijst en Milieulijst 2018](#)

[> Zoeken in de Energielijst en Milieulijst 2019](#)

Apparatuur voor de chemische verwerking van afvalstoffen

Gepubliceerd op: 3 januari 2019 | Gewijzigd op: 3 januari 2019

a. bestemd voor: het chemisch verwerken van afval tot (grondstoffen voor) producten of brandstoffen, waarbij:

- als sprake is van een mixstroom waarbij mechanische recycling van deelstromen redelijkerwijs mogelijk is, wordt aangetoond dat de chemische verwerking van de totale mixstroom milieuvriendelijker is dan de combinatie van mechanische recycling van de (deel)stromen en chemische verwerking van de reststroom, **hetgeen wordt aangetoond met een LCA**, uitgevoerd conform paragraaf D.2.2.3 van het Landelijk Afvalbeheerplan 2017-2029 (LAP3), zoals bedoeld in artikel 10.3 van de Wet milieubeheer

Bedrijfsmiddelcode

F 1409

2019

MIA\Vamil aanvraag

Uitleg letters A

- Beleid afvalsector richting circulair
- Voorschrift LCA
- Vergunning volgens mLCA

Functionele eenheid moet altijd zijn:
de verwerking van 1 ton afval

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029

Slimmer omgaan met grondstoffen

Datum @ 2017 (in te vullen na de inspraak)

In werking vanaf @ 2017 (in te vullen na de inspraak)

Het ontwerp Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029 (LAP) ligt van 26 september 2016 tot en met 7 november 2016 ter inzage.

Een aantal van de ter inzage gelegde documenten zijn teksten waarin het (ontwerp) afvalbeheerbeleid is geformuleerd. Deze tekstdelen vormen samen het ontwerp-LAP3. Ook zijn er teksten die achtergrondinformatie bevatten, deze zijn geen onderdeel van het ontwerp-LAP3.

Belanghebbenden kunnen een zienswijze indienen, maar alleen op die delen die samen het ontwerp-LAP3 vormen. Deze delen zijn in de ter inzage gelegde documenten aangeduid als 'Kern van het beleid'. Concreet betreft het

- De laatste paragraaf van ieder hoofdstuk in de delen A t/m D;
- De paragrafen I t/m III van ieder sectorplan in deel E;
- De laatste paragraaf van iedere bijlage in deel F.

Bedankt voor uw aandacht! Zijn er nog vragen?

**Centre of Expertise
Biobased Economy**

Powered by:
avans **UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES**

Telefoon

+31 88 525 81 74

E-mail

info@coebbe.nl

Bezoekadres Breda

Lovensdijkstraat 63

4818 AJ Breda

Bezoekadres

Vlissingen

Edisonweg 4

4382 NW Vlissingen